

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

**Kokemuksia vapaaehtoisena ja harjoittelijana
työskentelystä Armon päiväkodissa ja koulussa**

Selvitys kokemuksista Armon päiväkodissa ja koulussa sekä vaikutuksista suomalaisten viittomakielen tulkkien ja tulkkiopiskelijoiden osaamiseen ja uraan

Miika Leivo

Viittomakielentulkin koulutusohjelma (240 op)

Arvioitavaksi jättämisaika 5 / 2018

www.humak.fi

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Miika Leivo	Sivumäärä 29 ja 3 liitesivua
Työn nimi Kokemuksia harjoittelijana ja vapaaehtoisena työskentelystä Armon päiväkodissa ja koulussa	
Ohjaava(t) opettaja(t) Hanna Putkonen-Kankaanpää	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Armon päiväkoti ja koulu, Hanna Boateng	
Tiivistelmä <p>Työn tilaajana on suomalais-ghanalais-omisteinen Armon päiväkoti ja koulu. Armon päiväkoti ja koulu on yksityinen kuurojen päiväkoti ja koulu Ghanan pääkaupungissa Accrassa. Koulussa käy Suomesta vuosittain noin kahdeksan vapaaehtoistyöntekijää tai harjoittelijaa. Opinnäytetyöni on osana Armon päiväkodin ja koulun toiminnan kehittämistä.</p> <p>Opinnäytetyölläni on kaksi tavoitetta. Ensimmäinen tavoite on kerätä suomalaisten viittomakielen tulkien tai tulkkioiskelijoiden kokemuksia Armon päiväkodista ja koulusta ja siellä vapaaehtoisena ja harjoittelijana toimimisesta. Toisena tavoitteena on vapaaehtoistyö- tai harjoittelujakson vaikutuksien selvittäminen vapaaehtoistyöntekijän tai harjoittelijan osaamiseen ja uraan.</p> <p>Viittomakielen tulkin työnkuva on monipuolistumassa ja viittomakielen tulkkauksen koulutusohjelmasta työllistytään muihin työnkuviin kuin perinteiseen tulkkaukseen. Monet opiskelijat pohtivat opintojen aikana, mihin kaikkeen viittomakielen tulkin tutkintoa voisi hyödyntää. Kehitysyhteistyö sekä opetus- ja kasvatusala ovat varteen otettavia uravaihtoehtoja viittomakielen tulkeille ja heidän erityisosaamiselle ja asiantuntijuudelle.</p> <p>Suomalaisten tekemästä viittomakielityöstä maailmalla ei ole juurikaan kirjoitettua materiaalia. Mahdollisuuksista työskennellä viittomakielen parissa maailmalla vapaaehtoistyön merkeissä ei ole kerättyä aineistoa. Opinnäytetyö vastaa tähän tarpeeseen ja luo pohjaa laajemmalle jatkotutkimukselle ja selvittämiselle.</p> <p>Opinnäytetyössä on narratiivinen lähestymistapa. Pyrin löytämään vastauksia tutkimuskysymyksiin järjestämällä avoimia teemahaastatteluja. Haastattelin yhteensä yhdeksää viittomakielen tulkkiä tai viittomakielen tulkkioiskelijaa, jotka olivat olleet Armon päiväkodissa tai koulussa harjoittelussa tai vapaaehtoistyössä. Tein työtä aineistolähtöisesti, jotta haastateltavien ääni saataisiin mahdollisimman hyvin kuuluviin. Nostin haastattelujen aikana nousseita teemoja käsittelyyn tutkimuskysymyksiin vastaamisen lisäksi.</p> <p>Kokemukset koulussa vapaaehtoisena tai harjoittelijana toimimisesta olivat olleet hyviä. Vapaaehtoiset ja harjoittelijat olivat kokeneet työnsä tärkeäksi. Harjoittelijoiden ja vapaaehtoisten taidot ja ominaisuudet olivat kehittyneet vapaaehtoistyö- tai harjoittelujakson aikana. Taitoja ja ominaisuuksia oli päästy hyödyntämään työelämässä.</p> <p>Toivon että opinnäytetyöstä on hyötyä koululle, opiskelijoille, tulkeille ja kaikille niille, jotka ovat vapaaehtoistyöstä viittomakielen parissa kiinnostuneet.</p>	
Asiasanat Viittomakieli, Ghana, kehitysyhteistyö, vapaaehtoistyö	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Miika Leivo	Number of Pages 29
Title Experiences of working as volunteer or as an intern in House of Grace	
Supervisor(s) Hanna Putkonen-Kankaanpää	
Subscriber and/or Mentor House Of Grace, Hanna Boateng	
Abstract <p>My thesis is commissioned by House of Grace, school for the deaf in Ghana and my mentor is Hanna Boateng, who is one of the founders of the school. In House of Grace there are approximately eight volunteers or interns during a year. My thesis is part of self-valuation and developing of the school.</p> <p>My thesis is a report about experiences of volunteers and interns working who have been working in House of Grace. House of Grace is a private school and daycare for deaf children in Accra, Ghana. The report also indicates strengthened abilities and skills of the workers. The workers stayed there from three weeks to three months. There have not been similar reports related specifically in sign language and deaf education.</p> <p>The theoretical foundation of this thesis formed of psychological studies on experience, relevance of work and motivation.</p> <p>I interviewed 9 workers for the thesis. The results show that workers enjoyed their time and felt their work was meaningful and the work had an effect. Their language skills and human interaction abilities developed during their work period. Many of them were able to use these skills in work or later studies.</p>	
Keywords	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 TIETOPERUSTA JA TUTKIMUSKYSYMYKSET	6
2.1 Viittomakieliset maailmalla	6
2.2 Viittomakieliset Ghanassa	7
2.3 Armon päiväkotit ja koulu	8
2.4 Vapaaehtoiset ja harjoittelijat	10
3 VAPAAEHTOISTYÖ JA KEHITYSYHTEISTYÖ VIITTOMAKIELIALALLA	11
4 TEOREETTINEN POHJA	12
4.1 Kokemusten tutkiminen	12
4.2 Merkityksellisyyden kokeminen	13
4.3 Motivaatio	14
5 HAASTATTELUT	16
5.1 Avoin haastattelu	16
5.2 Haastateltavat	16
6 HAVAINTOJA	17
6.1 Vapaaehtoisena ja harjoittelijana toimiminen	18
6.2 Koulun toiminta	21
6.3 Vaikutukset vapaaehtoistyöntekijän ja harjoittelijan osaamiseen	23
6.4 Vaikutukset työelämään ja uraan	25
7 POHDINTAA	26
LÄHTEET	28
LIITTEET	29

1 JOHDANTO

Opintojen aikana suoritetuissa kansainvälisissä opinnoissa minussa kasvoi kiinnostus kehitysyhteistyötä ja vapaaehtoistoimintaa kohtaan. Kiinnostus kasvoi kattamaan viittomakielialan lisäksi koko kehitysyhteistyökenttää. Olin ollut aiemmin yhteydessä Ghanan pääkaupungissa Accrassa sijaitsevan Armon päiväkotiin mahdollisen vapaaehtoistyön merkeissä. Koulun perustajan, Hanna Boatengin kanssa sovimme, että teen opinnäytetyön, jossa kartoitan koulussa työskennelleiden vapaaehtoistyöntekijöiden ja harjoittelijoiden kokemuksia näkemyksiä koulusta. Se on yksi teema opinnäytetyössäni. Opinnäytetyön toinen teema on vapaaehtoistyö- tai harjoittelujakson vaikutukset vapaaehtoistyöntekijän tai harjoittelijan uraan ja osaamiseen.

Viittomakielen tulkin koulutuksen opetussuunnitelmassa panostetaan kommunikatio-osaamiseen ja monialaisuuteen. Opintojen monessa vaiheessa pohditaan monesti, mitä muuta tutkinnolla voi tehdä kuin perinteistä tulkkausta. Viittomakielialan kehitysyhteistyö on yksi vaihtoehto. Tulkikoulutuksen käyneellä on hyviä avuja siihen. Näin ollen etenkin opinnäytetyöni toinen teema hyödyttää sekä koulutusta että opiskelijoita, kun he miettivät opintojaan, osaamistaan ja omaa uraansa valmistumisen jälkeen.

Opintojen aikana suoritin ammattiprojektin Filippiineillä sekä olin opiskelijavaihdossa Portugalissa. Olen ollut vapaaehtoisena viittovana tukihenkilönä yhden kesän ja myöhemmin sosiaalitoimen tukihenkilönä viittomakieliselle henkilölle. Käytin kertynyttä osaamistani vapaaehtoistoimintaan liittyvien haastattelujen tekoon sekä tulosten analysointiin. Koen opinnäytetyön kannalta hyväksi asiaksi, etten ole itse käynyt vapaaehtoistyössä tai harjoittelussa Ghanassa, koska minulla ei ole tunnesidettä kouluun ja minun on mahdollista olla objektiivisempi ja neutraalimpi.

Opinnäytetyöhön valitsin narratiivisen lähestymistavan, jossa tutkimuskysymyksiin vastataan ja ilmiöihin perehdytään kertomusten kautta. Selvitysmenetelmäksi valitsin haastattelun. Valitsin haastattelumenetelmäksi avoimen teemahaastattelun, johon lisäsin aktiivisen haastattelun piirteitä. Selvityksen tarkoitus ei ole selvittää totuutta, vaan esitellä ilmiöitä ja kertomuksia.

2 TIETOPERUSTA JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Armon päiväkotiin on tehty muutamia opinnäytetöitä. Jotkut niistä ovat liittyneet kielten oppimiseen ja jotkut ovat olleet toiminnallisia opinnäytetöitä. Viimeisimmän ammattikorkeakoulun opinnäytetyön teki Roosa Boertje (2018) Hollannista. Opinnäytetyö tehtiin The Hague University Of Applied Science:lle. Vapaaehtoistyöhön tai harjoitteluun liittyviä opinnäytetöitä koulussa ei ole tehty. Merkityksellisyyden kokemusta työssä ja vapaaehtoistyöstä on tutkittu suomalaisissa opinnäytetöissä. Kreetta Astala (2014) teki opinnäytetyön Liike ry:lle. Sen aiheena oli vapaaehtoistyöntekijöiden kokemuksista Tansaniassa. Jaakko Sahimaa (2017) teki pro gradu -tutkielman psykologian perustarpeista ja työn merkityksellisyydestä työtyytyväisyyden, työpaikkaan sitoutumisen, työtehokkuuden ja työpaikalla tapahtuvan vapaaehtoisuuden selittäjänä. Viittomakielen tulkkien tai viittomakielen tulkkiopiskelijoiden valmiuksia, motiiveja ja kokemuksia vapaaehtois- tai harjoittelutoiminnasta ulkomailla sekä toiminnan vaikutuksista vapaaehtoisen tai harjoittelijan uraan ja osaamiseen ei ole selvitetty. Näihin asioihin pyrin saamaan vastauksia haastatteleamalla viittomakielen tulkin koulutuksen saaneita tai koulutuksessa olevia, jotka ovat olleet vapaaehtoistoissa tai harjoittelussa Armon päiväkodissa ja koulussa.

Opinnäytetyössäni vastaan seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

1. Millaisia kokemuksia vapaaehtoistyöntekijöillä ja harjoittelijoilla on työskentelystä Armonpäiväkodissa ja koulussa?
2. Miten vapaaehtoistyö tai harjoittelu on vaikuttanut ovat vaikuttaneet viittomakielen tulkin uraan?

2.1 Viittomakieliset maailmalla

Maailmassa on arviolta 70 miljoona kuuroa. Viittomakieliä maailmassa on yli 300 (World Federation Of The Deaf, I). Yleinen luulo on, että viittomakieli on kansainvälis-

tä, koska sen kuvitellaan helposti olevan keksitty tai luotu kieli eikä luonnostaan tarpeeseen syntynyt. Viittomakielet ovat kuitenkin syntyneet spontaanisti luonnollisen vuorovaikutuksen tarpeeksi, kenenkään kieltä keksimättä. Viittomakielet ovat syntyneet samalla tavalla kuin puhututkin kielet. Kuuroja voi kutsua kuuroiksi tai viittomakielisiksi. Yhteisön ulkopuolelta tulevat varovat turhaan sanan kuuro käyttöä. Viittomakieliset itse määrittävät itsensä kulttuuri- ja kielivähemmistöksi. (Kuurojen liitto.) Lääketieteissä kuurous nähdään usein korjattavana tilana. Kuurot itse kokevat kuurouden ikään kuin jäsenyydeksi tai kansalaisuudeksi, jolla ei ole omaa maata eikä se katso yhteiskuntaluokkaa, sukupuolta tai syntyperää. (Wrigley 2017, 13.) 90-95% kuuroista lapsista syntyy kuuleville vanhemmille. Monesti kuulevat vanhemmat eivät saa tarpeeksi tietoa viittomakielestä ja kuurojen kulttuurista. (Salonen 2017, 17.) Kuuroista noin 80%, eli noin 56 miljoona ihmistä, ei ole koskaan saanut minkäänlaisia koulutusta. Tämä on yleistä etenkin tytöille, naisille ja kuuroille kehitysmaissa. (World Federation Of The Deaf, II.) Monissa maissa viittomakielen käyttöä rajoitetaan eikä viittomakielen käyttöä hyväksytä tai sen käyttö kielletään esimerkiksi koulussa, koska viittomakieli nähdään puhumisen oppimista hidastavana tekijänä (Wrigley 1997, 13-15).

2.2 Viittomakieliset Ghanassa

Kuurojen määrästä Ghanassa on erilaisia arvioita. Ghanan kuurojen liitto arvioi siellä olevan noin 110 000 kuuroa (Ghana National Association Of The Deaf). Etnisten ryhmien parissa, joissa on vähän evankelisen kristinuskon seuraajia, lähetystyötä tekevä Joshua Project arvioi, että Ghanassa on yli 260 000 kuuroa. Kuulevat vanhemmat uskovat usein kuuron lapsen syntymän johtuvan synneistä tai kirouksen lankeamisesta ja näistä syystä lasta ei usein arvosteta ja heidän olemassa oloa saataan hävetä. Lapset oppivat usein arvot ja moraalikäsityksen vanhemmilta kuuroilta ja televisioista vanhempien sijaan. Usein kuurojen lapsien kognitiiviset taidot sekä kielitaito alkavat kehittyä myöhäisemmällä iällä, kuin kuulevilla lapsilla kielen puuttumisen takia. Ghanassa on 13 kuurojen koulua, joista valtaosa on valtion kouluja. Kuulevien vanhempien kuurojen lasten tullessa kouluun, on lapsella keskimäärin 30–100 sanan sanavarasto. (The Joshua Project.)

Ghanassa toimii Kuurojen liitto, joka pyrkii saamaan jäsenistönsä aktiivisiksi, poistamaan kommunikaatioesteitä, levittämään kuurotietoutta sekä ajamaan tasavertaisia mahdollisuuksia kuuroille (Ghana National Association Of The Deaf). Ghana on ratifoinut YK:n yleissopimuksen vammaisten henkilöiden oikeuksista ja sopimuksen valinnaisen pöytäkirjan. Ratifiointi edellyttää, että Ghanan tulee kerätä tietoa vammaisten henkilöiden tilanteesta ja raportoida siitä yleissopimusta valvovalle komitealle. Sopimus edellyttää ratifioineita maita järjestämään koulutusta siten, että viittomakielien oppimista helpotetaan ja kuurojen yhteisön kielellistä identiteettiä edistetään. Opetus tulee järjestää yksilön kannalta mahdollisimman tarkoituksenmukaisilla kielillä ja viestintätavoilla. (YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista ja sopimuksen valinnainen pöytäkirja 2012.)

Ghanalaisissa kuurojen kouluissa käytetään ghanalaista viittomakieltä. Ghanalainen viittomakieli pohjautuu vahvasti amerikkalaiseen viittomakieleen (ASL). Afrikkalais-amerikkalainen lähetystyöntekijä Andrew Foster perusti Afrikan ensimmäisen kuurojen koulun Osuun Accraan vuonna 1957. Vuonna 1959 koulu siirrettiin Mampongiin, jossa se toimii yhä. Ghanalainen viittomakieli oli aluksi Andrew Fosterin luoma variaatio amerikkalaisesta viittomakielestä. Kieli alkoi koulutuksen myötä elää omaa elämänsä ja siitä on sittemmin tullut Ghanan kuurojen kansalliskieli. Kieli on uhanut kotoperäisiä viittomakieliä adamoroben- sekä nanabin viittomakieliä. Foster perusti myöhemmin kouluja myös muualle Afrikkaan. Namibialaisessa viittomakielessä on tästä johtuen paljon vaikutteita ghanalaisesta viittomakielestä. (Kusters 2015.)

2.3 Armon päiväkotia ja koulu

Armon päiväkotia ja koulu on Hanna ja Jonas Boatengin perustama päiväkotia ja koulu. Armon päiväkotia ja koulu sijaitsee Ghanan pääkaupungissa Accrassa. Aluksi heillä oli tarkoitus perustaa päiväkotia, jonne voisi tulla sekä kuulevia että kuuroja lapsia. Kuulevien lasten vanhemmat eivät kuitenkaan halunneet lapsiaan samaan kouluun kuurojen lasten kanssa. Taustalla oli usein pelko oman lapsen puhekyvyn menettämisestä, jos he olisivat kuurojen lasten kanssa tekemisissä. Lapsia tuli aluksi koululle vähitellen. Vuosien mittaan lapsien lukumäärä alkoi kasvaa nopeasti, kunnes viime vuonna se pysyi samana. Pian päiväkodin perustamisen jälkeen huomattiin, että päiväko-

tiin tulevat lapset olivat lähes kaikki kouluikäisiä. Esikoulun jälkeen heillä ei ollut jatko-oppaikkaa, joten päiväkotia päätettiin laajentaa kouluksi. Ghanassa on valtion kouluja, mutta kuurojen lasten vanhemmat eivät halunneet lähettää lapsiaan niihin. Koulussa on tällä hetkellä 63 lasta ja päiväkodissa 14 lasta. (Hanna Boateng, henkilökohtainen tiedonanto 4.1.2018.)

Armon päiväkodin- ja koulun henkilökuntaan kuuluvat kuuleva viittomakieltä taitava rehtori sekä 11 opettajaa, joista suurin osa on kuuroja. Opetus koululla on viittomakielistä. Koululla on töissä kaksi keittäjää sekä kouluauton kuljettaja. Lisäksi koulu ostaa kuljetuspalvelua toiselta kuljettajalta. (Hanna Boateng, henkilökohtainen tiedonanto 4.1.2018.)

Koulu toimii pienen yhdistyksen voimin, joka saa rahoituksensa yksittäisiltä lahjoittajilta. Lahjoittajat antavat varoja koululle joko kuukausi- tai satunnaisina lahjoittajina. Yksi ryhmä kerää rahaa Turussa ja tekee käsitöitä, joita he myyvät koulun hyväksi. 37:llä oppilaalla on kummi tai kummiryhmä, joka maksaa lapsen tai nuoren koulumaksut. Yhdistys järjestää tapahtumia tai on mukana myyjäisissä. Päätulonlähde on yksittäiset lahjoittajat. Katariinanseurakunnassa Turussa kerätään muutaman kerran vuodessa kolehti koulun hyväksi. Sauvo-Karunan seurakunta kerää kolehdin kerran vuodessa Armon päiväkodin ja koulun hyväksi. (Hanna Boateng, henkilökohtainen tiedonanto 4.1.2018.)

Oppilaiden, joiden koulumaksuja ei maksa kummi tai kummiryhmä, koulumaksut maksavat oppilaiden vanhemmat. Periaatteisiin kuitenkin kuuluu, ettei kenenkään oppilaan tarvitse jäädä koulusta pois, jos rahaa koulu-, kuljetus tai ruokamaksuun ei löydy. Armon päiväkotin ja koulun ei veloiteta maksuja vapaaehtoisilta tai harjoittelijoilta vapaaehtoiseksi tai harjoittelijaksi lähtemisestä. Useilla vastaavanlaisilla organisaatioilla on tapana tehdä niin. (Hanna Boateng, henkilökohtainen tiedonanto 4.1.2018)

Ghanassa opetuskulttuuri on opettajalähtöistä. Armon päiväkodissa ja koulussa opetuksen nykyaikaisuuteen ja laatuun halutaan panostaa ja opetustapoja monipuolistaa. Väkivallan käyttö ja sillä uhkaaminen on yleistä ghanalaisissa kouluissa. Opettajilta ei hyväksytä väkivaltaa rangaistusmetodinä eikä sillä tule uhkailla. Opetus perustuu luottamukseen, kunnioitukseen sekä lapsen huomioimiseen. Lasten kuuntelu

opetuksessa on tärkeää. Pienempiä lapsia pidetään hyvänä ja välittäminen näkyy koulun arjessa. Koulun toimintaan kuuluu myös sosiaalityö. Mikäli koulussa tai oppilaan kotona ilmenee ongelmia, rehtori tai muu koulun työntekijä vierailee oppilaan kotona tai kutsuu huoltajan kouluun selvittämään oppilaan hyvinvointiin liittyviä asioita. Armon päiväkodin ja koulun tavoite on pyrkiä tekemään kuuroista tasavertaisia yhteiskunnan jäseniä koulutuksen kautta. (Hanna Boateng, henkilökohtainen tiedonanto 4.1.2018.)

2.4 Vapaaehtoiset ja harjoittelijat

Armon päiväkodissa ja koululla käy vuosittain noin kahdeksan harjoittelijaa tai vapaaehtoistyöntekijää. Vapaaehtoistyöntekijöiden ja harjoittelijoiden toiminta Armon päiväkodissa ja koulussa on samankaltaista. Määritelmänä vapaaehtoistyöntekijä eroaa harjoittelijasta siten, että harjoittelija saa usein työstä palkaksi opintopisteitä oppilaitokseltaan. Armon päiväkotiin ja kouluun harjoittelijaksi tai vapaaehtoiseksi tuleminen on täysin omakustanteista. Koululla käy muitakin vapaaehtoisia kuin tulkkeja ja tulkkioiskelijoita. Kaikilla vapaaehtoisilla ja harjoittelijoilla ei ole kosketuspintaa viittomakieleen tai kuurouteen ennen vapaaehtoistyöjakson alkamista. (Hanna Boateng, henkilökohtainen tiedonanto 4.1.2018.)

Vapaaehtoisen ja harjoittelijan tehtävät määräytyvät harjoittelijan tai vapaaehtoisen kompetenssien ja Armon päiväkodin ja koulun tarpeen mukaan. Vapaaehtoiset voivat muun muassa toimia opettajien sijaisina, järjestää liikunnallisia ja taiteellisia aktiviteetteja, toimia avustavina opettajina, avustaa jumalanpalveluksissa, kirjoittaa kuulumiskirjeitä, dokumentoida arkea, päivittää sosiaalista mediaa, valmistaa oppimateriaaleja ja valvoa välitunteja. Vapaaehtoisen tai harjoittelijan viittomakielentaito määrittää paljon, mitä harjoittelija tai vapaaehtoinen voi tehdä.

Vapaaehtoistyöntekijöitä ja harjoittelijoita on käynyt koululla heti koulun ensimmäisestä toimintavuodesta lähtien. Koululla on ollut vapaaehtoistyöntekijöitä erilaisista koulutustaustoista. Viittomakielen tulkkioiskelijat etenkin Turun Diakoniammattikorkeakoulusta Turun kampuksella ovat olleet kuitenkin selkeä enemmistö harjoittelijoista sekä vapaaehtoistyöntekijöistä. Tulkkioiskelijöiden lisäksi koululla

käy muun muassa viittomakielen ohjaaja- ja sosionomiopiskelijoita. Harjoittelijoiden sekä vapaaehtoistyöntekijöiden määrästä ei ole tilastoitua tarkkaa määrää. (Hanna Boateng, henkilökohtainen tiedonanto 4.1.2018.)

3 VAPAAEHTOISTYÖ JA KEHITYSYHTEISTYÖ VIITTOMAKIELIALALLA

Suomalaisen viittomakielen tulkkien lähtemistä vapaaehtoistyöhön tai harjoitteluun maailmalle ei ole selvitetty. Tulkkiopiskelijoita on ollut Humanistisesta ammattikorkeakoulusta (Humak) harjoittelussa sekä vapaaehtoistyössä ainakin Tansaniassa, Intiassa, Ghanassa ja Indonesiassa. Humak on ollut mukana monialaisessa Glore-hankkeessa Tansaniassa, jossa on ollut tulkkiopiskelijoita mukana. (Hanna Putkonen-Kankaanpää, henkilökohtainen tiedonanto 22.3.2018.) Suomalaisten oallistumisesta viittomakielen ja kuurojen parissa tehtävään kehitysyhteistyöhön maailmalla ei ole selvitetty. Alle olen avannut joitakin otteita kehitysyhteistyöstä ja lähetystyöstä, joissa suomalaiset ovat olleet mukana.

Suomella on pitkäkö historia viittomakielityöstä maailmalla. Kirkolla on ollut suuri merkitys viittomakielialan kehitysyhteistyössä. 1950-luvulla kuurojen keskuudessa on alettu keräämään ensimmäisiä kolehteja afrikkalaisten kuurojen hyväksi. Norjan ja Tanskan kuurot tukivat tuolloin Madagaskarilla olevaa kuurojen koulua. Ruotsissa toimi kuurojen lähetyskomitea. Se kutsui suomalaiset mukaan perustamaan kuurojen koulua Eritreaan. Vuonna 1955 perustettiin Kuurojen lähetys - De Dövas Mission ry. Kuurojen lähetys alkoi myöhemmin toimia Mwangin kuurojen koulun yhteistyökumppanina Tansaniassa. Koulun vihkimisjuhlaa vietettiin vuonna 1986. (Rantala 2008, 66.) Kuurojen lähetys alkoi tukea myös vuonna 1995 Tansaniassa sijaitsevaa Njomben kuurojen koulua Suomen lähetysseuran ja ulkoasiainministeriön kanssa (Tikkanen, 2013). Kuurojen lähetys on tukenut myös Hosainan kuurojen koulua Etiopiassa, lähialuetyötä Tallinnassa sekä lähialuetyötä Petroskoissa (Rantala 2008, 67).

Suomen lähetysseura tukee Huanin kuurojen koulua Kiinassa (Suomen lähetysseura). Forward looking on lähetysseuran kumppanijärjestö Nepalissa. Järjestö työskentelee näkö-, kuulo- ja liikuntavammaisten parissa. (Jyväskylän Seurakunta.) Yhteis-

työjärjestö on myös saanut merkittävää rahoitusta ulkoasiainministeriöltä (Ulkoasiainministeriö).

Suomi on vahvasti mukana Kuurojen maailman liiton toiminnassa. Kuurojen maailman liitto pyrkii edistämään kuurojen asemaa ympäri maailmaa. (World Federation Of The Deaf II)

4 TEOREETTINEN POHJA

Opinnäytetyön keskeisiä teoreettisia teemoja ovat motivaatio, merkityksellisuuden kokemus, kokemus osaamisesta ja toiminnan kehittäminen. Merkityksellisuuden kokeminen ja kokemuksen tutkiminen psykologiassa muodostavat opinnäytetyön teoreettisen viitekehyksen. Haastatteluja suunniteltaessa sovelsin kokemuksen tutkimiseen liittyviä käytänteitä. Avaan tässä kokemuksen käsitettä ja kokemusten tutkimisen periaatteita, joita olen soveltanut opinnäytetyössäni.

4.1 Kokemusten tutkiminen

Tiedemaailmassa kokemusten tutkimusta kutsutaan fenomenologiaksi. Fenomenologia tarkoittaa todellisuuden ilmenemistä ihmiselle hänen kokemusmaailmassaan. Se pyrkii tutkimaan tietoisuuden rakenteita havaintokokemuksessa. (Perttula 2009, 116.) Haastatteluissa pyrin selvittämään, kuinka he kokevat todellisuuden ilmenneen haastatelluille harjoittelu- tai vapaaehtoistyöjakson aikana.

Opinnäytetyöhöni olen valinnut narratiivinen lähestymistapa. Se tarkoittaa lähestymistapaa, jossa kertomukset ovat tapa ymmärtää omaa elämää ja tehdä oman elämän tapahtumista merkityksellisiä. Kertomukset välittävät tietoa ja tuottavat sitä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2008, 213.)

Tajunnallisessa toiminnassa ihmisen valitessa kohteen, kokee ihminen elämyksiä. Elämyksissä kohde ilmenee ihmiselle jonain. Näin todellisuus ei ole enää merkitykse-

tön. Kohdetta ei ole aina helppo hahmottaa ja aina sitä ei voi hahmottaa. Elämys voi silti olla todellinen, vaikka kokemusta ei voisikaan hahmottaa. (Perttula 2009, 116.)

Paikkoihin liittyvät subjektiiviset kokemukset ja niihin liittyvät merkitykset ovat muuttuvia. Paikkoja voidaan tarkastella kolmesta näkökulmasta; fyysis-sijainnillinen, sensuaalis-emotionaalinen ja sosiaalis-kulttuurinen. Sosiaalis-kulttuurinen näkökulma kokemusten ja paikkojen tutkimiseen korostaa paikan omaleimaisuutta kulttuurisen tai yhteisöllisyyden näkökulmasta ja sijoittuu tieteen kannalta lähelle kulttuuritutkimusta ja sosiologiaa. (Erkkilä 2009, 202-204). Tätä näkökulmaa olen soveltanut opinnäytetyöhön. On tärkeää ymmärtää, että haastateltujen henkilöiden kokemuksiin paikasta ja toiminnasta liittyvät merkitykset ovat saattaneet muuttua ajan saatossa ja jopa haastattelujen aikana. Haastateltavilla on myös mahdollisia tunnesiteitä koulua ja siellä olevia ihmisiä kohtaan. Tätä tukee myös Plummerin kaleidoskooppinen näkökulma. Ihminen näkee asiat aina eri tavoin toisiinsa liittyen. Kertomukset ovat aina luotuja ja ne ovat ajasta, paikasta, yleisöstä ja retorisisista keinoista riippuvaisia. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2008, 213.)

Kokemukset ja niistä tuotetut kertomukset syventävät ymmärrystä tilanteista ja kulttuureista, joissa ihmiset toimivat. Kokemuksen tutkimuksessa tulee keskittyä sisäisiin merkityssuhteisiin eikä vain tarkastella asioista ulkopuolelta. (Erkkilä 2009, 195.) Merkityssuhteisin pyrin paneutumaan, kun selvitin koulun toimintaa. Pyrin selvittämään, kuinka yksilöt kokevat koulun, sen sosiaaliset tilanteet ja rakenteet.

Narratiivit ovat ihmisen tapoja muodostaa merkityksiä tapahtumista. Narratiiveja tutkitaan, jotta ihmiset ymmärtäisivät itseään sekä asioita ja niiden välisiä suhteita yhteyksiä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2008, 213.) Opinnäytetyössäni pyrin levittämään haastateltavien kertomuksien kautta ymmärrystä ja tietoisuutta. Ymmärryksen ja tietoisuuden leviämisen kautta koen työni tärkeäksi ja tarpeelliseksi.

4.2 Merkityksellisyiden kokemus

Niin kuin kaiken työn, voi vapaaehtoistyönkin kokea monella tavalla. Vapaaehtoisia ja harjoittelijoita vastaanottavan organisaation kannalta on tärkeää, että vapaaehtois-

työntekijät ja harjoittelijat kokevat työn tärkeäksi. Tällä tavalla vastaanottava organisaatio myös saa vapaaehtoisista ja harjoittelijoista suuremman hyödyn ja työn tehokkuus paranee. Valitsin opinnäytetyöhöni kysymyksiä ja teemoja koulun toiminnasta. Niiden avulla paneuduin haastateltavien kanssa merkityksellisyyden kokemukseen.

Jaakko Sahimaa (2018) tutki Pro Gradu työssään Helsingin yliopistolle työn merkityksellisyyden kokemista. Työn kokemiseen merkitykselliseksi vaikuttavat yksilön arvot, osaaminen sekä persoonallisuuden sopiminen työnkuvaan. Myös joukkoon kuuluminen tunne, roolit ja ihmissuhteet työyhteisössä vaikuttavat kokemukseen. (Sahimaa 2017.)

Työn merkityksellisyyden kokemista voidaan edesauttaa johtamisen kautta monin keinoin. Työntekijälle voidaan antaa tilaa tehdä työnsä itsenäisesti sopivin määrin. Hänen osaamisen hyödyntäminen voidaan huomioida työtehtävien suunnittelussa. Työyhteisön hyvinvointia ja yhteenkuuluvuuden tunnetta voidaan parantaa esimerkiksi virkistyspäiviä järjestämällä. Palautteen saaminen ja vastaanottaminen sekä oman työn hahmottaminen osana isompaa kokonaisuutta lisäävät myös kokemusta työn merkityksellisyydestä. Ihmisellä on luonnostaan tarve kokea työnsä merkitykselliseksi koko yhteiskunnan kannalta. Kun työntekijät kokevat työnsä merkitykselliseksi, paranevat työtyytyväisyys, työn laatu sekä työteho. (Sahimaa 2017.)

Organisaation vision mukaan tuomisella jokapäiväiseen työskentelyyn on myös merkitystä työn merkityksellisyyden kokemiseen. On tärkeää, että työntekijät ymmärtävät vision ja visiosta tulee työyhteisön yhteinen. Työyhteisön visio luo kokemusta työn merkityksestä ja tarkoituksesta. Työntekijöiden kanssa jaettu yhteinen kuva tai toteutettavissa oleva unelma innostaa työntekijöitä merkittäviinkin ponnistuksiin ja synnyttää positiivista ryhmäenergiaa. (Sinokki 2016, 15.)

Valitsin kysymyksiä haastatteluihin työn merkityksellisyyden näkökulmasta. Pyrin selvittämään ovatko vapaaehtoiset ja harjoittelijat kokeneet työn tärkeäksi itsensä, sekä koko Armon päiväkodin ja koulun kannalta. Tällä tavalla pyrin selvittämään, millaisiin asioihin henkilökunta voisi tulevaisuudessa keskittyä työn merkitykselliseksi kokemisen kehittämiseksi. Arvojen ja vision näkymisen vaikuttaessa positiivisesti työn merki-

tyksellisyyden kokemukseen halusin myös selvittää, miten haastateltavat näkevät arvon ja vision Armon päiväkodin ja koulun jokapäiväisessä toiminnassa.

4.3 Motivaatio

Motivaatioon on aikojen saatossa kehitetty useita erilaisia teorioita, mutta sitä ei ole pystytty kokonaan täysin selittämään. Yksi määritelmä on määritellä motivaatio psyykkiseksi tilaksi, joka ohjaa vireyttä, aktiivisuutta ja ahkeruutta toimia omien etujen saavuttamiseksi. Motivaatiota voidaan myös kuvata motiivien verkoksi. (Sinokki 2016, 60). Toiminnan kehittämisen kannalta on tärkeää, että organisaatiot ymmärtävät, kuinka voivat motivoida työntekijöitään. Motivaation ja merkityksellisyyden kokemusten kautta millä tahansa organisaatiolla on mahdollisuus vaikuttaa jopa työntekijöiden elämään. (Sinokki 2016, 14.)

Motivaation lähteiksi mainitaan yleisimmin tekemisen mielekkyys ja onnistuminen. Myös työn ulkopuoliset asiat vaikuttavat motivaatioon. Tällaisista asioista keskeinen on elämänhallinnan eli koherenssin tunne. Koherenssin tunne on yhteydessä hyvään terveyteen, stressinhallintakykyyn sekä ympäristön hahmottamiseen hallittavana, ymmärrettävänä ja mielekkäänä. (Sinokki 2016, 12)

Motivaatiolla on merkittävä yhteys työn merkityksellisyyden kokemiseen. Motivaation kannalta on olennaista, että oman työn merkitys, oma suoriutuminen sekä oma pätevyys ovat työntekijän tiedossa. Olennaista on myös se, että työntekijällä on valinnan mahdollisuus työn tekemisen tavoissa. (Sinokki 2016, 12–13)

Työnilo liitetään usein elämään ja hyvinvointiin. Työstä ja tekemisestä voi saada iloa, innostusta, kiitollisuutta ja nöyryyttä, joista seuraa mielihyvän kokemuksia. Kokemalla työn merkitykselliseksi, ihminen kokee elämän merkitykselliseksi. Hyvinvointia parantaa, kun työntekijä tietää tekevänsä yhteiskunnalle ja muille ihmisille merkittävää työtä, saa palautetta, voi itse vaikuttaa työn tekemisen tapoihin ja kokee itsensä työyhteisössä arvostetuksi ja oikeudenmukaisesti kohdelluksi. (Sinokki 2016, 14.)

Kyky olla kiitollinen parantaa työn- ja elämäniloa. Kiitolliset ihmiset näkevät usein mahdollisuuksia, kun muut voivat nähdä uhkia ja vaipua epätoivoon. Positiivisuus tarkoittaa mahdollisuuksien näkemistä, päämäärätietoisuutta, ongelmien ratkaisemista ja henkilökohtaisen vastuun ottamista. Erityisesti mahdollisuuksien näkemisen kannalta, olen pyrkinyt tuomaan tähän opinnäytetyöhön positiivista näkökulmaa. (Sinokki 2016, 13.)

5 HAASTATTELUT

5.1 Avoin haastattelu

Tekemieni haastattelujen tavoitteena oli, että haastateltavat voisivat kertoa mahdollisimman avoimesti vapaaehtoistyö- tai harjoittelujaksostaan siten, että he itse korostavat tärkeiksi ja merkitykselliseksi kokemiaan asioita. Narratiivisessa haastattelussa rungon ollessa strukturoitu, haastattelijan ääni voi tulla kuuluvaksi enemmän kysymysten ja teemojen kautta ja haastateltava suuntaa tarinansa olettamalleen henkilölle tai yleisölle, jota haastattelija edustaa. Toisessa tilanteessa haastateltava saattaisi kertoa kokemuksestaan eri asioita eri tavalla. Siksi päädyin valitsemaan haastattelu- muodoksi avoimen haastattelun. Haastatteluja voi luonnehtia myös aktiivisiksi haastatteluiksi, jossa oletetaan, että haastateltava luo itse merkityksiä sosiaalisessa tilanteessa, ei vain vastaa esitettyihin kysymyksiin. Haastateltavat voivat itse esittää kysymyksiä ja pohtia teemoja ääneen haastattelutilanteessa. Tällaisessa narratiiviselämäkerrallisen viitekehyksen haastattelussa haastattelut voi ymmärtää tarinoina. (Erkkilä 2009, 206.)

Kysymyslista on nähtävissä liitteessä 1. Etenin haastatteluissa tilanteen mukaan ja esitin lisäkysymyksiä, joita tuli haastattelujen aikana mieleeni. Haastattelut kestivät yhdestä tunnista kahteen tuntiin.

5.2 Haastateltavat

Sain Hanna Boatengilta mahdollisten haastateltavien yhteystiedot. Lähetin heille sähköpostilla liitteenä (Liite 2) olevan haastattelukutsun. Kaikki, joille lähetin sähköpostia, vastasivat haastattelukutsuun. Haastateltavia oli yhteensä yhdeksän. Kaksi haastattelua pidin ryhmähaastatteluna, joissa oli kaksi haastateltavaa samaan aikaan. Haastattelut pidin tammi- ja helmikuussa 2018. Haastatteluja pidettiin sekä tapaamalla Helsingissä että videoyhteydellä. Äänitin haastattelut ja litteroin ne.

Esittelen haastateltujen havaintoja anonymisti yksityisyydensuojan säilymiseksi. Samasta syystä litterointeja ei julkaista. Esittelen aiheita kahdessa teemassa. Ensimmäisessä osassa käsittelen vapaaehtoisten ja harjoittelijoiden kokemukset. Kokemukset on rajattu kokemukseen vapaaehtoisena tai harjoittelijana toimimisesta ja kokemuksiin koulun toiminnasta. Toisessa teemassa käsittelen toiminnan vaikutuksia haastateltavien uraan ja osaamiseen.

6 HAVAINTOJA

Haastateltavat olivat olleet Ghanassa vuosina 2009–2017. Vapaaehtois- ja harjoittelujaksot olivat kestoltaan kolmesta viikosta kolmeen kuukauteen. Haastateltavat olivat joko valmistuneita viittomakielen tulkkeja tai viittomakielen tulkeiksi opiskelevia. Haastatellut opiskelevat tai ovat opiskelleet Humakissa sekä Diakissa. Osalla haastateltavasta oli taustalla muitakin tutkintoja, joita pystyivät hyödyntämään koululla. Osa oli ollut vapaaehtoistyössä tai harjoittelussa ulkomailla aiemmin. Vapaaehtoistyöhön tai harjoitteluun oli motivoinut lähtemään uuden kielen oppiminen, englannin kielen taidon vahvistaminen, matkustelu, kiinnostus Armon päiväkotia ja koulua kohtaan, kiinnostus kehitysyhteistyöhön, kiinnostus opetustyötä ja erityispedagogiikkaa kohtaan ja opiskelutovereiden innostus sekä houkuttelu. Uuden kielen oppimisesta kertoessaan useat haastateltavat mainitsivat ghanalaisen viittomakielen ASL- pohjaisuuden, joka taas on vahvasti läsnä kansainvälisessä viittomisessa.

Olen teemoitellut haastattelut kahteen osioon. Ensimmäisessä osassa käyn läpi vapaaehtoisten ja harjoittelijoiden kokemukset vapaaehtoisena tai harjoittelijana toimimisesta sekä koulun toiminnasta. Toisessa osiossa käyn läpi vapaaehtois- tai harjoit-

telujakson vaikutukset uraan ja osaamiseen. Aiheet menevät kuitenkin limittäin ja ovat vahvasti kytköksissä toisiinsa. Esittelen tuloksia yleismalkaisesti anonymiteetin säilyttämiseksi. Haastateltavat voisivat olla muuten tunnistettavissa. Pysin tuomaan ilmiöitä käytännön esimerkkien kautta ilmi. Opinnäytetyön viimeisessä kappaleessa kiinnitän ilmiöt teoriaperustaan.

6.1 Vapaaehtoisena ja harjoittelijana toimiminen

Suurin osa haastateltavista päätyi tekemään jokseenkin toisenlaisia töitä kuin olivat odottaneet tai suunnitelleet. Kaikki totesivat työkuluttuurin ja suhtautumisen työhön olevan niin erilainen, ettei varmoja suunnitelmia pystynyt juuri tekemään. Vapaaehtoisia ja harjoittelijoita saatettiin tarvita yllättäviin tilanteisiin, esimerkiksi tuuraamaan opettajaa. Haastateltavat olivat iloisia siitä, että he saivat sekä itse vaikuttaa työhön että heitä myös käytettiin myös siellä, missä oli tarve. Yllätyksen todettiin myös opettavan rohkeutta, paineensietokykyä ja tilanteenhallintaa.

Haastateltavat kertoivat, että hyviä tapoja valmistautua tulevaan työhön olivat leikkien ja aktiviteettien valmistelu. Erilainen ideointi koettiin hyödylliseksi. Ghanalaiseen viittomakieleen ja erityispedagogiikkaan tutustuminen oli ollut hyödyllistä. Hyötyä oli saatu myös keskusteluista aiemmin Armon päiväkodissa ja koulussa olleiden harjoittelijoiden ja vapaaehtoistyöntekijöiden kanssa. Aiemmin paikalla olleilta haastateltavat saivat tärkeää tietoa etenkin liittyen käytännön asioihin kuten pukeutumiseen, kaupankäymiseen ja matkustamiseen. Kielen nopeaan oppimiseen muutamat haastateltavat ideoivat yksityistunteja. Vapaaehtoiset ja harjoittelijat voisivat maksaa koulun opettajille yksityistunneista. Näin välttyttäisiin myös vääriltä kielen malleilta ja etenkin opetuksessa työskentelevät saisivat kieleensä eväitä ja suuremman määrän tapoja ilmaista asioita. Yksi haastateltavista pohtikin, että olisi voinut vielä enemmän yrittää opiskella ghanalaista viittomakieltä ja amerikkalaista viittomakieltä ennen Ghanaan menoa. Mitä enemmän kieltä oppi, sitä paremmin työt sujuivat ja lasten kanssa pystyisi keskustelemaan paremmin. Selkeiden tavoitteiden asettaminen itselleen ennen lähtöä voisi helpottaa valmistautumista. He, joilla oli jo vahva kielitaito ennen vapaaehtoistyö- tai harjoittelujaksoa, kokivat sen vahvuudeksi ja työtä helpot-

tavaksi tekijäksi. Muutamat haastateltavat kokivat, että eivät olisi voineet valmistautua työhön juurikaan.

Muutamat kokivat perehdytyksen hyväksi ja riittäväksi. Osa haastateltavista kaipasi esimerkiksi perehdytyskansiota tai muuta vastaavaa, josta selviäisi millaisille asioille on tarve ja minkä tasoisia oppilaat ovat. Vapaaehtoiset ja harjoittelijat voisivat täydentää tätä, jolloin seuraavat voisivat paremmin jatkaa edellisten työtä. Tarkkoja ohjeita ei kaivattu, vaan enemmänkin teemoja asioille, joita voisi toteuttaa ja suunnitella.

Vastaanotto koululla oli ollut kaikkien haastateltavien mielestä iloinen ja positiivinen. Oppilaat ja henkilökunta olivat tulleet heti iloisesti tervehtimään. Kaikilla haastateltavilla oli ollut mukavaa ja he olivat viihtyneet työssä. Muutamat olivat kokeneet lievää koti-ikävää ja ajoittaista väsymystä. Väsymyksestä kertoneet sanoivat, että olisivat voineet toisaalta levätä enemmän viikonloppuisin matkustamisen sijaan. Muutamien mielestä työ oli aluksi tuntunut raskaalta ja heillä oli ollut jokseenkin epäpätevä olo. Tunne oli kuitenkin hiljalleen vähentynyt, kun työ alkoi sujua. He tottuivat uusiin asioihin ja he huomasivat, ettei kukaan tekisi välttämättä kyseistä työtä, jos he eivät olisi siellä. Yksi haastateltavista mainitsi olevansa sillä hetkellä pätevin henkilö tekemään kyseisen työn. Armon päiväkotia ja koulu koettiin paikkana ihanaksi, kauniiksi, hauskaksi, koulumaiseksi ja lasten näköiseksi paikaksi.

Kaikki saivat apua työhön, kun sitä tarvitsivat. Avun pyytämistä haastateltavat kuvailivat helpoksi ja vaivattomaksi. Useimmiten apu löytyi viereisestä luokasta. Apua tarvitsi yleisimmin kieleen liittyvissä asioissa, kurinpidossa ja käytännön ongelmissa. Muutamat olivat pyytäneet työtehtävän vaihtamista sen haasteellisuuden vuoksi ja työtehtävät saatiin vaihdettua helposti.

Osan mielestä palautetta olisi ollut mukava saada enemmän. Heistä olisi ollut mukava, että joku olisi käynyt seuraamassa heidän vetämää toimintaa. Osa haastateltavista pohti, ettei olisi kaivannut palautetta, koska työhön ei välttämättä ollut riittäviä valmiuksia tai siihen ei ollut aikaa valmistautua, joten palautteen saaminen ei olisi tuntunut järkevältä. Tärkeimmäksi palautteeksi lähes kaikki haastateltavat nostivat lapsilta tulevan suoran palautteen ilmeiden ja toiminnan kautta. Ilmeistä ja käyttäytymisestä näkyi heti, mikä on kivaa, tylsää tai liian vaikeaa. Henkilökunnalta saatu palaute oli

ollut pääosin ylistävää ja moni pohti, oliko välttämättä sellaista ansainnut. Monet pohivat myös tämän olevan osa paikallista kohteliaisuuskulttuuria. Yksi haastateltavista olisi kaivannut selkeästi strukturoidumpaa palautetta. Kaikki olivat antaneet palautetta päiväkodille ja koululle sekä kehittämisideoita oman vapaaehtoistyö- tai harjoittelujaksonsa aikana ja sen jälkeen. Palautteen antamista haastateltavat kuvailivat helpoksi ja luonnolliseksi.

Opetuskulttuurista ja muihin kulttuuriin liittyvistä asioista vapaaehtoiset ja harjoittelijat eivät aina osanneet tai kehdanneet antaa suoraan palautetta paikan päällä. Kyseisissä tilanteissa asioista keskusteltiin jälkikäteen Hanna Boatengin kanssa ja palaute välitettiin tätä kautta. Tällaisia asioita oli esimerkiksi kielletyn rangaistusmenetelmän käyttö tai sillä uhkaaminen.

Muutama haastateltava ideoi, että olisi hyvä, jos paikalla oli esimerkiksi yksi vapaaehtoinen koordinoimassa vapaaehtoistoimintaa. Tämä voisi edesauttaa perehdyttämisen ja palautteenantoketjun kehittämistä. Muutamat haastateltavat kaipasivat paikan päällä suoraa kontaktia henkilöön, jonka kanssa olisi voinut keskustella asioista ja antaa palautetta. Tämä olisi ollut hyödyllistä tilanteissa, joissa työntekijä ei tiennyt, miten asioista olisi voinut keskustella.

Moni pohti vapaaehtoistyön ja harjoittelun mahdollisia riskejä. Tällainen riski on esimerkiksi se, voiko vapaaehtoistyöntekijä tai harjoittelija antaa vääränlaista kielenmaltta vahingossa lapsille. Kieleen vaikuttamisen riskit olisi hyvä tiedostaa. Toinen yleinen huolenaihe haastateltavilla oli se, millä tapaa lapseen vaikuttaa vapaaehtoisten ja harjoittelijoiden jatkuva vaihtuminen. Työyhteisöstä toki suurin osa on kantahenkilökuntaa. Muutamat sanoivat heti edellisiä asioita pohdittuaan, että työn vaikutuksia arvioidessa jäädään kuitenkin selvästi positiivisen puolelle. Lapsilta jäisi varmasti joku hymy hymyilemättä, jos vapaaehtoisia ja harjoittelijoita ei olisi. Tämä ei tarkoita sitä, ettei mahdollisia haittoja pitäisi pohtia ja pyrkiä niitä ehkäisemään. Yksi haastateltavista pohti, että harjoittelijoiden ja vapaaehtoistyöntekijöiden läsnäolo varmasti sekoittaa, mutta toisaalta se voi myös rauhoittaa ja virkistää. Vapaaehtoiset ja harjoittelijat eivät ole kuitenkaan välttämättömiä toiminnan kannalta. Lapsien mielentilojen muutokseen vaikuttaa myös vapaaehtoisen tai harjoittelijan oma mielentila, asenne ja

ajatusmaailma, millä hän sinne menee. Olisikin hyvä, että harjoittelijoiden ja vapaaehtoistyöntekijöiden kanssa käytäisiin näitäkin asioita läpi.

Lähes kaikki haastateltavista kokivat koulun hyötyvän heidän omasta panoksesta ja he kokivat heidän läsnäoloaan hyödynnettävän. Vapaaehtoistyöntekijöiden ja harjoittelijoiden läsnäolo jo itsessään virkistää koulun normaalia arkea. Vapaaehtoistyöntekijöitä ja harjoittelijoita voidaan käyttää siellä, missä muutamia lisäkäsiä tarvitaan. Jos opettaja on sairas, voi harjoittelija tai vapaaehtoistyöntekijä esimerkiksi toimia sijaisena tai tehdä tilityksiä, jolloin rehtori pääsee mukaan opetustyöhön eikä ole sidottuna toimistolle. Harjoittelijat ja vapaaehtoiset saattoivat vauhdittaa asioiden tapahtumista huomauttamalla ja muistuttamalla asioista. Muutaman haastateltavan mielestä vapaaehtoisia ja harjoittelijoita voisi hyödyntää enemmän tukiopettamisessa heille, jotka eivät täysin pysy opetuksen perässä.

6.2 Koulun toiminta

Koulun toiminnassa erityisen hienona pidettiin yhteishenkeä ja ilmapiiriä, joka koululla vallitsi. Muita toistuvia arvostettuja asioita olivat ghanalaisen opetussuunnitelman käyttö ja edellä käyminen väkivallan ehkäisemisessä rangaistumenetelmänä, kuurojen koulutuksen laadussa sekä sitä kautta koko kuurojen asemaan vaikuttamisessa Ghanassa. Väkivallalla uhkaaminen ja väkivallan käyttö rangaistusmenetelminä ovat edelleen yleistä ghanalaisessa opetuskulttuurissa, vaikka siitä pyritään eroon kouluissa.

Haastateltavat kertoivat koulun olevan edelläkävijä kuurojen koulutuksessa Ghanassa. Koulutuksella, etsivällä työllä ja vierailuilla levitetään kuurotietoisuutta ja muutetaan ajattelutapoja kuuroista. Sitä kautta koulun todettiin olevan iso osa ja hyvä esimerkki viittomakielityössä Ghanassa. Yksi kuvaili koulun toiminnan näkymisen hienona tavallisille ghanalaisille. Moni ei ole välttämättä aiemmin ajatellut, että länsimaalaiset voisivat tehdä tällaista Ghanassa. Yksi haastateltavista kuvaili kouluun pääsemisen olevan lottovoitto kuuroille lapselle Ghanassa.

Kehitysyhteistyön kannalta mainittiin hyväksi suunnaksi ghanalaisen rehtorin palkkaaminen. Moni pohti, että on kuitenkin hyvä, että osa langoista pysyy suomalaisten käsissä, jotta esimerkiksi väkivaltaa ei alettaisi käyttää rangaistusmenetelmänä. Muutamat kuitenkin mainitsivat, että länsimaisen ideologian liiallinen leviäminen voi olla riski ghanalaiselle kulttuurille. Ghanalaisen rehtorin palkkaamisen sanottiin myös olevan askel kohti mahdollista omavaraisuutta ja pysyvämmän rahoituskumppanin löytämistä.

He, jotka olivat opetusta seuraamassa tai olivat itse opettaneet, sanoivat opetuksen olevan laadukasta ja opettajien olevan aidosti kiinnostuneita työstään. He kokivat hyväksi opettajille järjestettävät kurssit ja työpajat. Länsimaisin silmin opettajia voisi kouluttaa lisää ja se on hyvä suunta. Kehitysideaksi mainittiin, että Suomen ja Ghanan yliopistoista voitaisiin pyytää henkilökuntaa kouluttamaan opettajia enemmän. Kaikki haastateltavat arvostivat opettajien asennetta ja ammattitaitoa. Opettajat eivät ole helpossa paikassa, kun ohjeet ja omistus ovat länsimaissa, mutta koululla on ghanalainen opetuskulttuuri. Opetukseen osallistuneet sanoivat oppilaiden edistyvän koulussa. Oppimisen kautta he saavat paremmat edellytykset elämään.

Moni koki hienona arvojen ja vision näkymisen selkeästi koulun toiminnassa. Arvot näkyvät etenkin väkivallan ehkäisemisenä, välittämisenä, yhteisöllisyytenä, ystävällisyytenä ja kunnioittamisena. Tasa-arvo näkyi esimerkiksi käytännössä koulupukujen käyttönä. Yksi haastateltava näki kunnioituksen näkyvän selvästi, kun häntä ei painostettu osallistumaan koulun uskonnollisiin tilaisuuksiin. Yksi kertoi arvojen ja motiivoinnin näkyvän muun muassa "ylävitosten heittäminenä" oppilaiden kanssa ja positiivisessa palautteenantotavassa. Osaamista, ammattitaitoa, asiantuntijuutta ja osallistumista koettiin arvostettavan. Yksi haastateltavista kertoi, ettei olisi voinut tehdä vastaavaa työtä muissa vierailemissaan kuurojen kouluissa Ghanassa arvoristiriitojen takia.

Joitain tapoja ja elementtejä suomalaisesta opetuksesta tuotiin haastateltavien mielestä hienosti osaksi opetusta ja toimintaa ilman, että ghanalaista kulttuuria oltaisiin sivuutettu. Suomesta tuoduiksi asioiksi mainittiin muun muassa luokkaretkien järjestämisen lisääminen sekä toiminnalliseen opetuksen järjestäminen esimerkiksi luonnossa liikkuen. Suomalaisista tavoista haastateltavat sanoivat, että voitaisiin tuoda

enemmän liikuntatunteja ja välitunteja. Oppilaiden olisi hyvä päästä pihalle päästämään höyryjä pitkien opetuspäivien aikana.

Kaikki haastateltavat olivat kiitollisia ja pitivät erityisen hienona asiana harjoittelijoiden ja vapaaehtoistyöntekijöiden töihin ottamista. He kokivat koulun pienuuden suureksi vahvuudeksi. Asioista on helppo sopia ja ideoita pääsee toteuttamaan. Yksi haastateltavista tiivistä koulun kolmeen sanaan: pieni, tärkeä ja edistyksellinen.

6.3 Vaikutukset vapaaehtoistyöntekijän ja harjoittelijan osaamiseen

Kaikki haastateltavat sanoivat harjoittelu- vapaaehtoisjakson vaikuttaneen heidän kielitaitoonsa. Kielen elementeistä suurin osa nimesi visuaalisuuden kehittymisen. Kielen kehittymistä kuvailtiin visuaalisuuden ja kekseliäisyyden kautta. Vapaaehtoistyö- tai harjoittelujakson jälkeen oppi piirtämään asioita tilaan enemmän ja hahmottamaan koko viittomakieltä visuaalisena kokonaisuutena yksittäisistä viittomista muodostuvien lauseiden sijaan. Monet kokivat päässeensä näin irti suomenkielisistä rakenteista.

Haastateltavat sanoivat ympäristön olleen suuri tekijä kielenkehityksen vauhdittajana. Viittomakieltä oli pakko käyttää koko ajan ja ympärillä oli jatkuvasti todella taitavia viittoja.

Osa haastateltavista oli myös tulkannut vapaaehtoistyö- tai harjoittelujaksonsa aikana lyhyitä ja pääasiallisesti arkisia tilanteita. Tulkkauksissa kielipareina olivat olleet ghanalainen viittomakieli ja englanti. Osa heistä on tulkannut myöhemmin työelämässä englannin kielisiä tilaisuuksia. Kokemukset Ghanassa olivat olleet heille ensimmäisiä kertoja, kun he olivat tulkanneet englanniksi. Muutama heistä oli päätenyt tekemään myös vaativan tason tulkkauksia. He kertoivat hyötyneensä ghanalaisen viittomakielen kautta myös tulkkauksissa, joissa tuotetaan yllättäen tai ilman yllätystä kansainvälistä viittomakieltä. He olivat voineet työelämässä asiakkaan pyynnöstä myös käyttää amerikkalaisen viittomakielen viittomia lähtökielen ollessa englanti.

Kaikki haastateltavat, jotka olivat päätyneet tulkin töihin, totesivat ghanalaisen viittomakielen oppimisen vaikuttaneen aluksi englannin kielen tulkkamiseen siten, että lähtötekstin ollessa englanti, alkoi helposti vahingossa viittomaan ghanalaista viittomakieltä suomalaisen sijaan. Tästä pois oppimiseen oli kulunut merkittävästi aikaa. Usea haastateltava sanoi kokemuksen tuoneen rutkasti itsevarmuutta englannin kielen käyttöön. Kokemus ja itsevarmuus näkyvät etenkin ulkomailla tulkkina toimiessa. Kansainvälinen viittomisen opettelu ja käyttämisen kynnyks madaltui melkein kaikille.

Haastateltavat kertoivat kielellisten taitojen lisäksi myös muiden ominaisuuksien ja taitojen kehittyneen harjoittelun- tai vapaaehtoisjakson aikana. Kehittyneitä ominaisuuksia ja taitoja olivat muun muassa rohkeus, auktoriteettiasemassa toimiminen, uusien yllättävien tilanteiden sietokyky ja hallitseminen, rauhallisuus, arviointikyky, tapojen ja kulttuurien sietäminen sekä erilaisuuden kohtaaminen. Useat korostivat maailmankuvan avartuvan tämän kaltaisen toiminnan ja erilaisten kulttuurien oppimisen kautta.

Muutamit haastateltavat kuvailivat vapaaehtoistyö- tai harjoittelujaksoa aikamatkaksi taaksepäin kuurojen koulutuksessa. He pohtivat millaista koulutus on Suomessa aikojen saatossa ollut esimerkiksi oralismin aikaan. Tämä avasi kulttuurin ymmärtämistä puolestaan suomalaiseen kuurojen kulttuuriin. Usea vapaaehtoistyöntekijä ja harjoittelija oli käynyt vierailuilla muun muassa Ghanan Kuurojen liitossa, muissa kuurojen kouluissa sekä Adamoroben kylässä.

Yksi haastateltavista pohti, että opittuja asioita pitää osata kanavoida ja käyttää, jotta niistä pääsee hyötymään. Esimerkiksi "jämäkän tyyppin tulkkaminen on nyt helpompaa, jos on sieltä kokemus todella jämäkästä tyyplistä". Samalla tavalla voi päästä hyötymään muusta tietokokemuksesta, kun kosketuspintaa asiasisältöihin löytyy niiden tullessa vastaan muussa elämässä.

Yksi haastateltavista pohti tulkin työn perimmäisiä arvoja. Niitä ei välttämättä arjessa Suomessa ajattele, mutta Ghanassa ne ovat konkreettisesti joka päivä läsnä ja esimerkiksi tasa-arvo asioissa on paljon tekemistä. Tämä osaltaan auttaa muistamaan, kuinka hieno asia tulkkauksipalvelu on, ja kuinka paljon on Suomessa tehty hienoa

työtä kielellisten oikeuksien toteutumisen eteen. Tämä on vaikuttanut siihen, että tulkin työ on tuntunut merkittävämmältä.

6.4 Vaikutukset työelämään ja uraan

Kaikki haastateltavat kokivat, että kansainvälisestä kokemuksesta on hyötyä työnhakutilanteessa ja erityisesti kehitysmaissa tehtyä harjoittelua tai vapaaehtoistyötä arvostetaan viittomakielialalla Suomessa. Vaikuttavaksi tekijäksi nimettiin muun muassa maahanmuuttajakuurojen määrän kasvu, englannin taidon vahvuus sekä opitut muut tiedot ja ominaisuudet. Kehittyneistä ominaisuuksista useimmiten esiin tulivat rohkeus ja itsevarmuus. Merkittäviä muita taitoja ovat etenkin kulttuurien oppiminen, tilanteen hallinta taidot ja kokemus erilaisista työympäristöistä ja monikansallisista työyhteisöistä.

Suurin osa viittomakielen tulkeiksi valmistuneista päätyi tekemään tulkin töitä tai hakemaan tulkin töitä. He kokivat, että harjoittelu- tai vapaaehtoistyöjakso antoi heille motivaatiota työllistyä ja saattaa opinnot loppuun, jos opintoja vielä oli jäljellä. Motivoiviksi tekijöiksi nousivat erityisesti aiemmin kuvailtujen kielellisten asioiden oppiminen. Monet kuvailivat kiinnostuksen viittomakieltä ja oppimista kohtaan kasvaneen.

Muutama haastateltu oli päättänyt vaihtamaan alaa tai on miettinyt vaihtoa. Harjoittelu- tai vapaaehtoistyöjakso ei ole itsessään määräävä tekijä tässä valinnassa, mutta se on kuitenkin antanut virikkeitä mahdollisiin uusiin suuntiin. Kaikilla alan vaihtajiilla oli pedagogiikkaan jo ennestään kiinnostusta ja kiinnostus kasvoi koululla työskennellessä. Osalla haastatelluista oli pedagogisia opintoja ennen Ghanaan menoa. Muutama haastateltavista lähtivät tekemään pedagogisia opintoja tulkin opintojen jälkeen.

Kaikki haastateltavat sanoivat, että voisivat lähteä vapaaehtoistyöhön tai harjoitteluun Armon päiväkotiin ja kouluun uudestaan tai harjoittamaan vastaavaa toimintaa muualle maailmalle.

7 POHDINTAA

Haastattelujen perusteella voin sanoa haastateltavien kokeneen työnsä merkitykselliseksi. He kokivat läsnäolonsa hyödylliseksi itselleen ja Armon päiväkodille ja koululle. Tätä havaintoa tukivat monet asiat. Visio näkyi koulun toiminnassa ja se on työyhteisön yhteinen. Vapaaehtoiset ja harjoittelijat pääsevät vaikuttamaan työn tapoihin. Vapaaehtoiset ja harjoittelijat kokevat Armon päiväkodin ja koulu tekevän yhteiskunnallisesti tärkeää työtä. Vapaaehtoiset kokivat, että heitä ja heidän työpanostaan kunnioitetaan.

Merkityksellisyyden kokemisen mittarit, jotka koskevat palautteen antamista ja vastaanottamista, voisi kehittää. Vastausten hajonta oli palautteenanto-osiossa suuri. Tämä kertoo siitä, että yksilölliset erot ja mieltymykset ovat suuria. Yksilöllisyyttä on huomioitu haastattelujen perusteella ainakin työtehtäviä suunniteltaessa. Yksilöllisyyden huomioimisen välineitä voisivat olla palautteenantotapojen yhteinen suunnittelu ja tavoitteiden läpikäynti. Tapoja ja välineitä voisi selvittää laajemmin. Yksilöllisyys näkyi myös kohtalaisena hajontana perehdytystapojen mielekkyydessä, tavoissa perehdyttää ja ajatuksista perehdytyksen riittävydestä.

Vapaaehtoiset ja harjoittelijat olivat kokeneet iloa työstään ja viihtyneet Armon päiväkodissa ja koulussa. He kokivat erityisen tärkeäksi etenkin lapsilta saadun palautteen. Haastateltavat olivat kiitollisia mahdollisuudesta mennä Armon päiväkotiin ja kouluun harjoitteluun tai vapaaehtoistyöhön. Nämä asiat kertovat koetusta työnilosta ja vapaaehtoisten sekä harjoittelijoiden motivoituneisuudesta.

Kokemukset Armon päiväkodissa ja koulussa vapaaehtoisena tai harjoittelijana toimimisesta olivat hyviä. Haastateltavat viihtyivät, olivat kiitollisia ja motivoituneita. Selvitys antaa Armon päiväkodille välineitä tunnistaa motivoivia tekijöitä.

Harjoittelussa tai vapaaehtoistyössä olleiden taidot ovat selkeästi kehittyneet vaihdon ja harjoittelun aikana. Näistä taidoista ja ominaisuuksista oli päästy hyötymään työelämässä. Haastateltavien oli vaikea yksilöidä asioita, joita olivat oppineet. Oppimista voi olla vaikea tiedostaa, koska oppiminen on osittain tiedostamaton prosessi. Vapaaehtoistyö oli antanut vapaaehtoisille ja harjoittelijoille motivaatiota työelämään ja opintoihin.

Olisi mielenkiintoista selvittää, kuinka vapaaehtoisten ja harjoittelijoiden kielelliset taidot konkreettisesti muuttuvat harjoittelu- tai vapaaehtoistyöjakson aikana. Suomalaisen tekemää viittomakielityötä maailmalla voisi myös selvittää ja koota yksiin kansiin. Koulun toiminnan kehittämistyönä voisi tehdä selvityksen oppilaiden ajatuksista koulusta. Tämä toisi uudenlaista näkökulmaa tässäkin opinnäytetyössä käsiteltyihin aiheisiin. Vapaaehtoisten ja harjoittelijoiden läsnäolon sekä vaihtuvuuden vaikutuksia lapsiin olisi hyvä tutkia. Moni haastateltava pohti vaikutuksia. Tiedolle olisi siis tarvetta ja kysyntää.

LÄHTEET

- Astala, Kreetta 2014. Vapaaehtoisuus kehitysyhteistyössä. Humak. Viitattu 4.5.2018
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/74392/Astala_Kreetta.pdf?sequence=1
- Boertje, Roosa 2018. Report of fundraising and the experience at house of Grace. The Hague University Of Applied Sciences. Viitattu 4.5.2018
http://hofgrace.com/Research_paper_HOG.pdf
- Ghana National Association Of The Deaf. About GNAD. Viitattu 12.3.2018
<https://wfdeaf.org/our-work/human-rights-of-the-deaf/>
- Erkkilä, Raija 2008. Narratiivinen kokemuksen tutkimus: Koettu paikka, tarina ja kuvaus. Teoksessa Latomaa, Timo & Perttula, Juha (toim.) Kokemuksen tutkimus. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus, 195-224
- Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2008. Tutki ja kirjoita. 13.–14. osin uudistettu painos. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy
- Jyväskylän seurakunta 2015. Vammaisen koulutie on mutkainen Nepalissa ja etiopiassa. Viitattu 3.5.2018. <http://www.jyvaskylanseurakunta.fi/uutiset/-/news/4084596>
- Kusters, Annelies 2015. To the farm again, again, and again, once and for all? Education, Charitable aid and development projects for deaf people in Adamorobe, Ghana. Viitattu 27.3.2018.
https://www.researchgate.net/publication/280131588_To_the_farm_again_again_and_again_once_and_for_all_Education_charitable_aid_and_development_projects_for_deaf_people_in_Adamorobe_Ghana
- Kuurojen Liitto 2017. Viittomakielet ja viittomakieliset. Viitattu 15.3.2018.
<http://www.kuurojenliitto.fi/fi/viittomakielet/viittomakielet-ja-viittomakieliset-.Wu-NbtNuZsM>
- Perttula, Juha 2008. Kokemus ja kokemuksen tutkimus: fenomenologisen ertyistieteen tieteenteoria. Teoksessa Latomaa, Timo & Perttula, Juha (toim.) Kokemuksen tutkimus. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus, 115–158
- Sahimaa, Jaakko 2017. Better work consulting. Viitattu 11.1.2018.
<https://www.betterworkconsulting.org/blogi/tyonmerkityksellisyydessatodellaontutkistustisuurimyonteinenvoima>
- Sahimaa, Jaakko 2018. Psykologiset perustarpeet ja työn merkityksellisyys työtyytyväisyyden, työpaikkaan sitoutumisen, työtehokkuuden ja työpaikalla tapahtuvan vapaaehtoisuuden selittäjinä? Pro Gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto. Viitattu 14.3.2018
https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/227969/PROGRADU_JAAKKOSA_HIMAA.pdf?sequence=2
- Salonen, Juha 2017. Viiton – Olen olemassa. Helsinki: BoD – Books on Demand
- Sinokki, Marjo 2016. Työmotivaatio. Helsinki: Tietosanoma Oy
- Suomen lähetysseura. Kiina. Viitattu 2.5.2018.
<https://felm.suomenlahetysseura.fi/tyomme/aasia/kiina/>

The Joshua Project. Deaf In Ghana. Viitattu 20.2.2018.

https://joshuaproject.net/people_groups/19007/GH

Tikkanen, Elina 2013. Pitäisikö kuurojen koulussa opettaa viittomakieltä? Helsinki: Suomen lähetysseura. Viitattu 20.2.2018

<https://felm.suomenlahetusseura.fi/pitaisiko-kuurojenkoulussa-opettaa-viittomakielta/>

Ulkoasiainministeriö 2011. Forward Looking: Vammaistyön kehittäminen, Nepal. Viitattu 2.5.2018.

<http://www.formin.finland.fi/public/default.aspx?contentid=228593&nodeid=43288&contentlan=1&culture=fi-FI>

World Federation Of The Deaf I. Our Work. Viitattu 22.4.2018. <https://wfdeaf.org/our-work/>

World Federation Of The Deaf II. Advancing human rights and sign language worldwide. Viitattu 22.4.2018 <https://wfdeaf.org/our-work/human-rights-of-the-deaf>

Wrigley, Owen 1997. The politics of deafness. Wahington: Gallaudet university press

YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista ja sopimuksen valinnainen pöytäkirja 2012. Helsinki: Suomen YK-liitto. Viitattu 12.4.2018

https://www.vammaiskumppanuus.fi/wp-content/uploads/2014/06/ykn_vammaissopimus_uudistettu_painos_2012.pdf

LIITE 1

HAASTATTELURUNKO

Taustat:

Oliko viittomakielentaitoa ennen tulkin opintoja?
Missä olet töissä?
Mitä teet nyt?
Miten pitkään olit Ghanassa ja milloin?
Millaiset tekijät saivat sinut lähtemään Ghanaan?

Koulua koskevat kysymykset:

Oliko töitä kiva tehdä?
Viihdytkö siellä?
Millaista oli mennä sinne ensimmäisen kerran?

Millaisia työtehtäviä sinulle annettiin?
Tuntuiko että annetut tehtävät vastasivat osaamistasoasi?
Pääsitkö hyödyntämään osaamistasi?
Tukiko aiemmin koululla opitut asiat tekemistä siellä?
Tuntuiko, että Armon päiväkotit ja koulu hyötyi läsnäolostasi?

Miten kommunikointi oppilaiden kanssa sujui?
Muun henkilökunnan?

Millaista se opetus oli?
Tuntuiko että oppilaat edistyivät ollessasi siellä?
Saivatko oppilaat paremmat eväät elämään koulun käytyään?
Millaiset mahdollisuudet elämään koet kuuroilla lapsilla olevan Ghanassa?

Millaista tukea sait?
Millaista palautetta toiminnasta?
Millaista palautetta annoit?
Oliko helppo antaa palautetta?

Mitä asioita koulu voisi tehdä paremmin?
Mikä koulussa sujuu erityisen hyvin?
Millaisena palikkana näet koulun osana kehitysyhteistyötä Ghanassa?

Olisiko hyvä, että siellä olisi enemmän vapaaehtoisia työntekijöitä kerralla?
Henkilökuntaa?

Omaa uraa koskevat kysymykset:

Millaisia asioita sait vapaaehtoistyöstä irti?
Saitko vapaaehtoistyöstä motivaatiota opiskeluihin/työhön?
Oletko päässyt hyödyntämään vapaaehtoistyöstä saamaasi osaamista työelämässä?

Koitko vapaaehtoistyön merkittäväksi työn ja opiskelujen kannalta?
Tuliko sinulle ajatuksia oman uran suhteen työskentelyjakson aikana? Saiko
sieltä jotain suuntaa?

Miten ghanalainen viittomakieli vaikutti suomalaisen viittomakielen taitoon kieli-
taitoosi?

Lähtisitkö uudestaan?

Suosittelisitko?

LIITE 2

Hei,

Olen viittomakielen tulkkio opiskelija Humanistisesta ammattikorkeakoulusta ja teen opinnäytetyötä House Of Grace:lle. Pysin työssäni selvittämään miten vapaaehtoistyö- tai harjoittelujakso on vaikuttanut urapolkuusi ja osaamiseesi. Haluaisin myös tietää kokemuksiasi koulusta ja vapaaehtoistoiminnasta koululla. Erityisesti minua kiinnostaa, kuinka merkitykselliseksi koet vapaaehtoistyöjakson. Toivon, että voisin haastatella sinua kasvotusten Helsingissä tai Skype-yhteydellä, jolloin voit olla missä vain. Opinnäytetyössä ei julkaista haastateltavien nimiä. Olisi huikeaa, jos sinulla olisi antaa minulle noin tunti aikaasi joulukuun, tammi-, tai helmikuussa. Ole minuun yhteydessä mahdollisimman pian, niin sovitaan aika haastattelulle. Odotan innolla yhteydenottoasi.

Olen ollut vapaaehtoistyössä Filippiineillä sekä opintomatalla Intiassa ja olen toiminut viittovana vapaaehtoisena ikääntyneelle viittomakieliselle. Minua kiinnostaa kehitysyhteistyö sekä maailmalla tehtävä vapaaehtoistyö viittomakielen parissa. Vapaaehtoistyöntekijöiden kokemuksia ei ole aiemmin juurikaan selvitetty tulkkauksen- ja viittomakielialalla. Näistä syistä päädyin tämän aiheen pariin.

Ystävällisin terveisin,

Miika Leivo
0407053272
miika.leivo@gmail.com